

sempre diversos, ja d'aire renacentista. I—a l'interior de les galeries—els pilars en els què sembla florir tot un seguit de dossers on s'aixopluguen unes imatges—moltes d'elles d'abats i de bisbes—a les quals algun brivall (quan el monestir fou caserna de les tropes napoleòniques) va entretenir-se mutilar a cops de roc.

Per cert que ve rodada una petita anècdota. Poc després de finir-se el Vaticà II, em trobava amb uns amics al claustre, llavors en obres per renivellar les laudes del paviment. Un turista vingué a nosaltres, saltant entre gavetes, taulons i perpalines, per dir-nos amb una rialleta als llavis:

—Voleu dir que no fan, ara, aquest claustre en memòria del Concili? Perquè, **mon Dieu! Voilà des évêques, comme certains du Concile, ayant perdu la tête.**

Segons vaig entendre, es referia a unes apurades cròniques de **Le Monde**, durant el període conciliar, en les quals va donar-se innecessari relleu a algun divergent i fins arriscat punt de vista que, com és natural, no sol faltar a cap Concili.

Llegendes similars - Nàjera i Núria

Quasi totes les imatges trobades tenen una llegenda semblant. Moltes d'elles foren descobertes per un brau, per un cérvol, per un pastor. O—en llocs de la costa—en una barca deserta o flotant en el mar. I quasi bé sempre s'adjudica a les tals imatges un origen remotíssim, no gaire d'acord amb l'arqueologia més elemental. De segur que bona part del llegendari floreix d'una mateixa soca.

A Núria—santuari del què parlàvem suara—la imatge hauria estat tallada per Sant Gil, durant el cicle arrià de la monarquia visigòtica, i trobada, segles més tard, a una tuta d'aquells cims, designada per un brau. I, com conta la tradició que rememoren els "goigs":

**Cosa fou miraculosa - feta pel voler de Déu,
que una creu, olla i campana - trobaren al costat seu.**

A Nàjera també hom suposa la imatge titular com molt antiga, si bé allà l'hauria invengut un rei:

**el rey Don García, de Nájera sennor,
fijo del rey Don Sancho el que dicen Mayor,
un firme caballero, noble campeador,**

com diu Gonçal de Berceu en una rima a la seva memòria. Seria quan tornava de cacera, un dia de l'any 1042, i amb motiu d'haver-se entaforat l'astor que dúia, en una clivella de la muntanya. I, no molt diversament de Núria, a la cova hi hauria la imatge de la Verge (d'un romànic molt avançat, de les darreries del segle XII), amb una llàntia, una gerra de les que a Castella en diuen **terrazas**, i una campana; les quals ara es troben, més o menys visibles a la predel·la del retaule major:

**Canta tus glorias nuestra campana,
brillan tus ojos sobre tu lámpara
y nos escudas con tu terraza.**

L'analogia de les dues llegendes induiria a preguntar: Els pelegrins jacobites portaren la de Nàjera al rodal nostre? Pel contrari, foren ells qui narraren la llur en els assis i refugis en els quals s'allotjaven? Ens sembla que ni una cosa ni l'altra. Com indicàvem abans, tot aquest llegendari és comú i fins de llunyanes arrels. I, pel mateix, no és pas de meravellar la presència de campanes o d'altres objectes com a tribut d'imatges o trobades conjuntament amb elles, com pot veure's en remots santuaris i fins en d'altres de més propers; si no ens falla la memòria, v. gr., i pel que fa a una campana, al de Montgrony, a ben poca distància de nosaltres.

L'Edat Mitjana és frondosíssima en llegendes, moltes de les quals seria fàcil de que arribessin aquí amb els

pelegrins d'Europa enllà, camí de Galícia, o bé per la gran relació que tingué Catalunya amb els pobles del Migdia i del Llevant de França. Foren llegendes principalment relacionades amb la Mare de Déu, unes tal vegada no escrites mai i d'altres contades per apreses en el **Speculum historiale** de Vicenç de Beauvais o en la **Legenda Aurea** de Jaume de Voràgine; en **Miracles de la Sainte Vierge** de Gautier de Coincy o en **Les miracles de Notre-Dame** de Roc Amadour. L'instint poètic del poble unit al seu profundíssim sentiment religiós, va adaptar molt d'aquest llegendari fins a època relativament moderna, creant i recreant tradicions i contalles encara que amb els mateixos elements d'altres dies. Ara que parlàvem dels pelegrins jacobites, en recordo una de catalana, de l'època medieval, d'un fet miraculós per la intercessió de Sant Jaume, que va passar a uns romeus quan transitaven per Tolosa; llegenda que es diria inspirada en una altra de Gautier de Coincy, en la qual s'atribueix el prodigi a la Verge. Com, a propòsit de la llegenda del **Cristo de la Vega**, que va novel·lar fa un parell de mesos la T. V. E., se'n podria retreure una de quasi igual, d'una imatge de la Mare de Déu amb l'Infant Jesús als braços, a la qual s'havia posat com fiadora d'un deute. També es troba en aquelles col·leccions i, tant aquesta llegenda com l'anterior, foren rimades per Gonçal de Berceu, cap a mitjans del segle XIII, en **Milagros de Nuestra Señora...**, escrits a dues hores de Nàjera i a ben segur que, quasi tots, per haver-los oït de pelegrins santiagoesos

Núria, Nàjera?... El llegendari cristià és patrimoni del centre i de tot l'Occident d'Europa, i comú a l'alta i fins enllà de la baixa Edat Mitjana. És el delitós perfum d'una pietat senzilla i fins ingènua, a la qual poc capficaven els criticismes d'avui dia.

M. LI.

¿ QUIEN LE PROPORCIONAR A
MAS TRANQUILIDAD
PARA LOS RIESGOS DE HOY ?

AGENCIA C.E.C.

FRANCISCO CAMACHO • JOSÉ ESPIGULÉ
SALVADOR CUROS

nuestros hombres en

OLOT

Lorenzana, 17 bis, I

1879

CHASTR

Generalísimo Franco, 431 bis - Barcelona-II
Paseo de la Castellana, 100 - Madrid-6